

Aan: Gedeputeerde Staten van Limburg
Postbus 5700
6202 MA Maastricht

Ook verzonden per e-mail

Zaaknummer: 2022-008626 (ontwerp omgevingsvergunning Vevar B.V., Neulensteeg 2, 6035 PG Ospel)

Datum: 22 juni 2024

Geacht college,

Voor de locatie Neulensteeg 2 te Ospel heeft het college van Gedeputeerde Staten van Limburg een ontwerpbesluit genomen voor veranderen van een varkenshouderij.

Ondertekenaars hebben bezwaren tegen het genoemde plan. Daarom ontvangt u deze zienswijze.

Onze constatering uit de omgevingsvergunning zijn als volgt:

- De voorgenomen activiteit heeft betrekking op het vergroten van een varkenshouderij.
- Het aantal hokdieren gaat met ruim 11.000 omhoog van 17.192 stuks naar 28.764 stuks (+67%).
- De ammoniakuitstoot gaat omhoog. Van 9.460 NH₃/kg/j in de huidige vergunning naar 9.598 NH₃/kg/j (+1,5%) in de aangevraagde vergunning.
- De uitstoot van ammoniak blijft binnen de vergunde grenzen van de Wnb-vergunning 20 juli 2017 (10.435 NH₃/kg/j), kenmerk 2017/51974.
- Voor de uitbreiding wordt gebruik gemaakt van het concept 'proefstallen' zoals mogelijk gemaakt op grond van artikel 7aa, derde lid, en op grond van artikel 7ae, zesde lid, van het besluit uitvoering Crisis- en herstelwet door voor het aangevraagde innovatieve huisvestingssysteem een bijzondere geur- en ammoniakemissiefactor toe te kennen.

Onze bezwaren zijn als volgt:

1. Crisis en herstel wet wordt gebruikt als geitenpad om meer dieren te kunnen houden

Volgens ons staat de vergunning op gespannen voet met de doelstelling van art. 7ae van de Crisis- en Herstelwet. Het doel is om de emissie in de praktijk zo snel mogelijk te beperken. Daarvan is in het onderhavige project echter geen sprake. Zelfs indien de proefstallen daadwerkelijk de beoogde emissiereductie zou bewerkstelligen, dan daalt de emissie nog steeds niet ten opzichte van de referentie in de onderliggende omgevingsvergunning (die neemt zelfs toe) en daalt de emissie ook maar marginaal ten opzichte van de referentie in de onderliggende natuurvergunning. De proefstal wordt dus niet ingezet om zo snel mogelijk de emissie in de praktijk te beperken, maar om zo snel mogelijk het aantal dieren te kunnen uitbreiden. Wij kunnen het gebruik van proefstallen in deze situatie dan ook niet anders zien dan een geitenpad om het aantal dieren te verhogen.

2. Er is geen zekerheid inzake afname ammoniakuitstoot

De ammoniakuitstoot gaat omhoog. Van 9.460 NH₃/kg/j in de huidige vergunning naar 9.598 NH₃/kg/j (+1,5%) in de aangevraagde vergunning. De uitstoot van ammoniak blijft echter binnen de vergunde grenzen van de Wnb-vergunning 20 juli 2017 (10.435 NH₃/kg/j), kenmerk 2017/51974.

Echter, aangezien er gebruikt wordt gemaakt van het concept proefstallen, is het niet zeker dat de werkelijke uitstoot van ammoniak binnen de grenzen van de huidige Wnb-vergunning blijft. De term 'proefstal' zegt het al: het betreft een proef waarvan de werkelijke ammoniakuitstoot onzeker is.

Het onderhavige initiatief ligt nabij de Natura 2000-gebieden Groote Peel en Sarsven & De Banen. Beide gebieden zijn ernstig stikstofoverbelast. Significante effecten zijn daarom bij een toename van de stikstofdepositie niet uit te sluiten. Er dient zekerheid te bestaan dat de stikstofdepositie niet toeneemt ten opzichte van de referentiesituatie. Daarbij kan niet zonder meer aangesloten worden bij de emissiefactoren uit de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav). Dat kan alleen wanneer toepassing van die Rav-factor de vereiste zekerheid biedt. Zie onder andere uitspraak ECLI:NL:RVS:2022:2557.

Die benodigde zekerheid ontbreekt echter voor een groot aantal 'emissiearme technieken'. Zie bijvoorbeeld de hierboven genoemde uitspraak en uitspraak ECLI:NL:RVS:2024:2241. Voor wat betreft de combiluchtwassers verwijzen we naar de uitspraken ECLI:NL:RBOBR:2022:21 en ECLI:NL:RBNNE:2022:891.

De benodigde zekerheid wordt ook niet geboden door de door u genoemde aangepaste emissiecijfers. U maakt bij het bepalen van de aangepaste emissiecijfers o.a. gebruik van de ter discussie staande Rav-cijfers van de combiluchtwassers. Ook maakt u gebruik van de cijfers van kleinschalige en gedateerde onderzoeken waarin de mate van wetenschappelijkheid niet duidelijk is.

In het Besluit van de Gedeputeerde Staten Limburg m.e.r.-beoordeling (rectificatie) van 27 november 2023 (zaaknummer 2022-017241) staat op pagina 12 geschreven:

Bij deze willen wij een onderbouwing geven van de verwachte ammoniakreductie in een nieuwe stal voor biggen en zeugen bij Vevar BV in Ospel, Limburg. Deze onderbouwing is opgesteld in overleg met André Aarnink van Wageningen Livestock Research.

De stal wordt voorzien van een schuine keldervloer met giergoot en mestschuif. De heer Aarnink schat in dat de kelderemissie vanuit het mestkanaal met 80% gereduceerd wordt door de directe scheiding tussen urine en vaste mest waarbij de urine continue naar een afgesloten opslag wordt afgevoerd en de vaste mest 4x per dag met een schuif wordt verwijderd uit de stal. Deze 80% is gebaseerd op metingen aan een mestbandsysteem bij vleesvarkens en resultaten in een biggenopfokstal met een (Haglando) schuif. De TAP heeft in een proefstalbeoordeling van een andere biggenstal aangegeven dat er onzekerheden zijn ten aanzien van een goede restloze verwijdering van de mest van de putvloer. Men heeft hier gerekend met 75% van de verwachte reductie, dit resulteert in een reductie van 60% vanuit de mestkelder.

Ook hieruit blijkt dat er erg veel onzekerheid is rondom de werking van het systeem. De werking hangt van veel onzekerheden aan elkaar. De onderbouwing van de werking van de stalvloer is opgesteld *in overleg* met de heer Aarnink, waarna wordt geschreven dat meneer Aarnink *schat* dat de kelderemissie met 80% gereduceerd kan worden. Omdat men de werking van de vloer ook niet echt lijkt te vertrouwen, wordt er een risicofactor toegepast, die op geen enkele manier onderbouwd wordt.

Door de stapeling van technieken (combiluchtwassers en emissiearme stalvloeren), wordt er uiteindelijk een reductie berekend van 94%! Vervolgens lijkt de initiatiefnemer ook te schrikken van het hoge reductiepercentage en wordt er een risicofactor gehanteerd voor eventuele 'tegevallers'. In plaats van een emissiereductie van 94% wordt er een emissiereductie van 88% gehanteerd. Een veiligheidsmarge van 6% is maar een hele bescheiden factor gezien de grote onzekerheid die er is rondom de werkelijke prestaties van emissiearme technieken. Voor wat betreft de onzekerheid van de prestaties van emissiearme stalvloeren verwijzen we naar het WUR-rapport 1426 van juni 2023 : "Schatting van stikstofverliezen uit stallen op basis van de stikstof-fosfaat verhouding in afgevoerde mest".

Aangezien de aangepaste emissiecijfers niet gebaseerd zijn op degelijke (wetenschappelijk) onderzoek is er geen zekerheid dat de depositie op de nabij gelegen Natura2000 gebieden niet toeneemt door dit initiatief. De vergunning mag dan ook niet worden afgegeven.

3. Het concept proefstal kan ook worden getest met één stal in plaats van vier stallen

In aanvulling op het vorige punt zijn wij van mening dat het experimenteren met nieuwe staltypen niet betekent dat dit direct met vier stallen behoeft te worden gedaan. Initiatiefnemer kan er ook voor kiezen te beginnen met één stal om te ervaren wat de werkelijke resultaten van de proef zijn. In dat geval zou bij tegenvallende resultaten de kans dat buiten de referentiesituatie wordt getreden en daarmee de omgeving extra wordt belast, significant worden verkleind.

4. Proefstallen horen niet thuis in een reeds overbelast gebied

Het experimenteren met proefstallen hoort ons inziens niet te gebeuren in een gebied dat milieutechnisch reeds zwaar overbelast is. Gemeente Nederweert heeft de twijfelachtige eer een gemeente te zijn met een slechte luchtkwaliteit en veel geuroverlast. Daarnaast worden de Natura2000 gebieden in de regio reeds te zwaar belast. In de Natuurdoel Analyse van bijvoorbeeld de Groote Peel van 27 juni 2023 wordt over stikstof het volgende geschreven (pagina 1): "De kritische depositiewaarde (KDW) voor stikstof voor het habitatype 'herstellende hoogvenen' wordt sterk overschreden. De vooruitzichten zijn dat de stikstofdepositie in ieder geval tot 2030 ongeveer drie keer te hoog blijft."

Met andere woorden: De Groote Peel, gelegen op slechts 2800 meter van de locatie van de initiatiefnemer, kan geen enkele toename van stikstofdepositie verdragen. Het doen van experimenten in de vorm van proefstallen, waarbij de verwachte ammoniakreductie bijna volledig wordt ingezet om het aantal dieren te verhogen, past niet in een gebied waarin initiatiefnemer is gelokaliseerd.

Dergelijke proeven behoren te worden gedaan in een omgeving waarbij eventuele tegenvallende resultaten geen negatieve effecten hebben voor de natuur.

5. Bij tegenvallende proefresultaten krijgt de ondernemer 2 jaar (!) de tijd orde op zaken te stellen voordat het aantal dieren dient te worden verlaagd

Voorschrift 1.44 in de vergunning stelt het volgende:

"Zolang er niet aan de in het dictum opgenomen maximale geur- en ammoniakemissie(vracht) wordt voldaan, moeten de stappen en acties genoemd in de voorschriften 1.40 tot en met 1.44 worden herhaald. Vergunninghouder krijgt een maximale termijn van 2 jaar om wel te kunnen voldoen aan

de in het dictum opgenomen maximale geur- en ammoniakemissie(vracht). Indien na 2 jaar nog steeds niet kan worden voldaan aan de in het dictum opgenomen maximale geur- en ammoniakemissie(vracht) moet het aantal vergunde dieren in de stallen 8, 9, 10 en 11 worden verminderd.”.

Wij zijn het niet eens met dit voorschrift waarbij het risico van tegenvallende resultaten de eerste 2 jaar worden afgeschoven op de leefomgeving van de omwonenden en de natuur. Juridisch lijkt ons dat ook onhoudbaar aangezien er geen vergunning voor een initiatief mag worden afgegeven indien de kans bestaat dat het initiatief voor een hogere stikstofbelasting op een Natura2000 gebied zorgt (zie punt 2 hier boven). Bij dit initiatief is het niet uitgesloten dat er een toename vanuit het initiatief, namelijk door tegenvallende resultaten van de proefstallen, gaat plaatsvinden op Natura2000 gebieden.

6. Er is geen zekerheid inzake geuruitstoot

In het onderhavige besluit staat op pagina 4 het volgende geschreven:

3. aan Vevar B.V. op grond van artikel 7aa, derde lid, en op grond van artikel 7ae, zesde lid, van het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet voor het aangevraagde innovatieve huisvestingssysteem een bijzondere geur- en ammoniakemissiefactor toe te kennen (grijs gearceerd) met een bijbehorende geur- en ammoniakemissie (grijs gearceerd), zoals opgenomen in de onderstaande tabel:

Stal nr.	Emissie punt	Dieren categorie	Huisvestings systeem	Aantal dieren	NH ₃ (c)	OU _E (d)	NH ₃ Kg/jaar	Geur OU _E /s
8	5	Gespeende biggen	Proefstal (a)	6.220	0,08	1,6	497,6	9.952
9	6	Gespeende biggen	Proefstal (a)	6.220	0,08	1,6	497,6	9.952
10	7	Gespeende biggen	Proefstal (a)	6.220	0,08	1,6	497,6	9.952
11	3	Guste/dragende zeugen	Proefstal (b)	863	0,63	3,9	543,7	3.365,7
11	3	Dekberen	Proefstal (b)	8	0,83	3,9	6,64	31,2

Voor de proefstallen 8, 9, 10 en 11 is een bijzondere geuremissiefactor toegekend. Het betreft een geuruitstoot van 1,6 OU_E/s/dier voor de stallen 8, 9 en 10 (gespeende biggen), en een geuruitstoot van 3,9 OU_E/s/dier van voor stal 11 (Guste/dragende zeugen en dekberen). Dit betekent dat er een reductiepercentage van 79% wordt toegepast ten opzichte van de huisvestingsystemen zonder emissie reducerende technieken.

In het onderliggend besluit wordt over de geurreductie onder andere het volgende geschreven:

“Voor het door Vevar aangevraagde innovatieve huisvestingssysteem maken wij gebruik van de in artikel 7aa, derde lid, van het Besluit uitvoering Chw geboden mogelijkheid tot het vaststellen van een bijzonder geuremissiefactor. Op basis van een door de WUR uitgebracht advies mag voor geur worden uitgegaan van een reductiepercentage van 79%. Dit reductiepercentage resulteert voor de stallen 8, 9 en 10 (gespeende biggen) in een geuremissiefactor van 1,6 OU_E/s/dier en voor stal 11 (guste- en dragende zeugen en dekberen in een geuremissiefactor van 3,9 OU_E/s/dier.”.

Vervolgens wordt ter onderbouwing van de 79% het volgende genoemd. Wij gaan ervan uit dat dit de conclusie is van een WUR-advies, die niet voor derden ter inzage is gelegd.

Bij deze willen wij een onderbouwing geven van de verwachte geurreductie in een nieuwe stal voor biggen en zeugen bij Vevar BV in Ospel, Limburg. In tabel 1 zijn de verschillende maatregelen weergegeven die worden overwogen om toe te passen in deze nieuwe stal. In deze tabel is tevens de verwachte geurreductie gegeven voor de afzonderlijke maatregelen. **Daarnaast is berekend wat het effect is op de geuremissie als de effecten van de afzonderlijke maatregelen additief zijn, dus bij elkaar opgeteld kunnen worden. Additiviteit van de maatregelen is echter niet vanzelfsprekend. Dit geldt vooral voor de combi Biologische luchtwasser en Biofilter. Deze hebben een vergelijkbare werking (bacteriële omzetting van geurcomponenten) en het zou kunnen zijn dat geurcomponenten die niet worden afgebroken in de Biologische luchtwasser ook niet of minder worden afgebroken in het Biofilter. Daarom stellen we voor om een veiligheidsmarge in te bouwen van 10%. Deze veiligheidsmarge moet wat ons betreft ook voor mogelijke andere combi's ingebouwd worden.**

Tabel 1. Maatregelen om de geuremissie te reduceren bij Vevar. De verwachte geurreducties van de afzonderlijke maatregelen zijn aangegeven en de berekende geurreducties van gecombineerde maatregelen onder de aanname dat de effecten additief zijn en na toepassing van een veiligheidsmarge van 10%. Tevens is aangegeven wat de onderbouwing is van de geurreducties van de individuele maatregelen.

Maatregel	Reductie	Opgeteld	Rav/Expert ¹⁾
Bronmaatregelen	60%	60%	Expert
Biologische luchtwasser	45%	78%	Rav (verschillende wassers met 45% reductie)
Biofilter	45%	88%	Rav (D 3.2.20)
Totale reductie wanneer additief	88%		
Na toepassing veiligheidsmarge (10%)	79%		

¹⁾ Rav = Regeling Ammoniak en Veehouderij (<https://www.infomil.nl/onderwerpen/landbouw/emissiearme-stalsystemen/emissiefactoren-per/>); Expert = op basis van een expert analyse (Aarnink & Monteny, 2020).

Bovengenoemde schermafdruk van het WUR-advies is zover wij weten niet beschikbaar gesteld, zodat de motivering gebaseerd is op voor derden niet kenbare motivatie. Daarmee is het ontwerpbesluit ons inziens strijdig met de Algemene wet bestuursrecht.

In een artikel op de website “connecting agri & food” is in januari 2023 een artikel verschenen over het onderhavige project bij Vevar in Ospel: <https://www.connectingagriandfood.nl/2023/01/23/is-geur-te-meten-met-sensoren/>

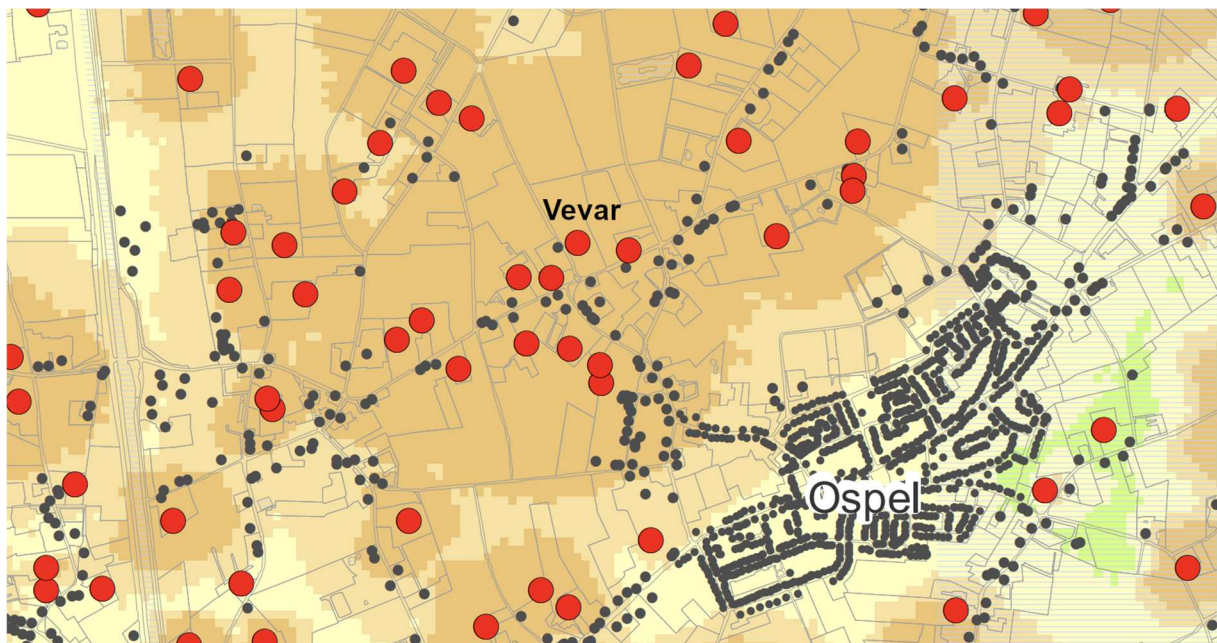
In dit artikel wordt beschreven dat het meten van geur een complexe zaak is. Het is een nieuwe ontwikkeling waarbij de meetresultaten van de sensoren worden vergeleken met de geurbeleving van een geurpanel. Dit is ons inziens een weinig wetenschappelijke benadering van het meten van geur met sensoren en kan ons inziens dan ook niet worden gebruikt als methode om te bepalen dat de geuremissie van een stal omlaag gaat.

Zoals ook rondom de emissie van ammoniak is betoogd eerder in deze zienswijze, is er ook veel onzekerheid rondom de werkelijke emissie reducerende prestaties inzake geur. De beredeneerde aangepaste geuremissiecijfers die zijn toegekend zijn dermate onzeker, dat de vergunning in deze vorm niet mag worden afgegeven. Er is een te grote kans dat de geurbelasting voor de omgeving verder gaat toenemen. Daarnaast wordt de werking van de sensoren ‘geijkt’ aan de hand van een geurpanel, zonder dat er enig inzicht wordt verschaft in de wetenschappelijke basis van deze methode. Al met al is dit ons inziens een veel te wankel basis om een vergunning af te geven op

basis waarvan het aantal dieren met ruim 11.000 wordt verhoogd, waarbij de risico's van de proef grotendeels worden afgewenteld op de omgeving.

7. Het gebied van Vevar kan geen extra geur gebruiken

De omgeving van het initiatief is reeds zwaar overbelast voor wat betreft geur. Onderstaande figuur komt uit het rapport "Rapportage bij analyse steekproefbedrijven - Omgevingsprogramma luchtkwaliteit Nederweert" van 25 november 2021 (opgesteld door Pouderoyen & Tonnaer). Hieruit blijkt dat Vevar middenin een reeds zwaar geur-overbelast gebied waarbij de achtergrondbelasting ≥ 20 O_u is.

Legenda

veehouderij
(BVB juli 2021)

● veehouderij

indicatieve achtergrondbelasting
t.a.v. geurhinder

gebaseerd op default Vstacks parameters voor
staluitvoering en een ruwheid van 0.20

In de "gebiedsvisie geurhinder en veehouderij Nederweert, opgesteld door de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant in opdracht van gemeente Nederweert (30 maart 2017) staat het volgende omschreven over de achtergrondbelasting:

Wat wel of niet aanvaardbaar is wordt bepaald door het hinderpercentage.

- een hinderpercentage tot 12% binnen de bebouwde kom wordt aanvaardbaar bevonden (dit houdt in: 10 ou_e/m³ aan achtergrondbelasting in concentratiegebied veehouderij);
- in het buitengebied (gemengd landelijk gebied en gebied beperkingen veehouderij) is een hinderpercentage van 20% aanvaardbaar (dit houdt in: 20 ou_e/m³ aan achtergrondbelasting in concentratiegebied veehouderij).

Dit wordt nogmaals beschreven in tabel 4.4 van hetzelfde document:

Gebied	Achtergrondbelasting in odour units (ou _e /m ³), percentage geurhinder, milieukwaliteit											
	optimaal +			optimaal			aanvaardbaar			niet aanvaardbaar		
	ou	hinder %	milieu-kwaliteit	ou	hinder %	milieu-kwaliteit	ou	hinder %	milieu-kwaliteit	ou	hinder %	milieu-kwaliteit
Woonkernen	0-3	0-5	zeer goed	3-5	5-8	goed	5-10	8-12	goed-redelijk	>10	>12	redelijk ⇒ slecht
Buitengebied	0-6	0-12	redelijk	6-10	12-16	redelijk-matig	10-20	16-20	matig	>20	>20	matig ⇒ slecht

In 2017 werd dus al geconcludeerd dat een geur-achtergrondbelasting van meer dan 20 OUE/m³ als onaanvaardbaar werd bestempeld voor het buitengebied.

Het is ons inziens dan ook niet te rechtvaardigen dit overbelaste gebied verder te belasten met 11.000 extra dieren waarbij men gebruik gaat maken proefstallen waarvan de geuremissie niet met zekerheid kan worden vastgesteld en waarbij men ook nog eens gebruik wil gaan maken van een onwetenschappelijke meetmethode. Er zijn teveel onzekere factoren voor wat betreft de uitkomst van het proefproject om tot vergunningverlening over te gaan.

8. Passende beoordeling is noodzakelijk

In het voorgaande hebben wij betoogt dat het allerminst zeker is dat de stikstofdepositie op de Natura2000 gebieden in de omgeving van het initiatief niet toeneemt. Hierdoor is niet uit te sluiten dat de natuurlijke kenmerken van de omliggende Natura 2000-gebieden worden aangetast. In het kader van de natuurtoets moet echter op basis van een passende beoordeling de zekerheid worden verkregen dat er geen sprake zal zijn van aantasting. Dat is in dit geval niet gebeurd waardoor de vergunning ons inziens niet afgegeven mag worden.

9. Uitbreiding past niet binnen het bestemmingsplan

In het onderhavige besluit staat het volgende geschreven op pagina 51:

- Volgens artikel 3.2.1 onder a van de planregels is bouwen toegestaan binnen het bouwvlak. Er is geen bouwvlak aangegeven op de verbeelding. Het gebied met de functieaanduiding 'intensieve veehouderij' wordt daarom aangehouden als bouwvlak. De stallen bevinden zich binnen de functieaanduiding 'intensieve veehouderij' en daarmee binnen het bouwvlak waardoor deze niet in strijd zijn met dit voorschrift;

Dat is volgens ons een verkeerde gang van zaken. Zoals in artikel 3.2.1 onder a van de planregels beschreven, mag er alleen gebouwd worden binnen het bouwvlak. En in deze zelfde regels is een bouwvlak als volgt gedefinieerd:

✓ **1.20 bouwvlak:**

een geometrisch bepaald vlak, waarmee gronden zijn aangeduid, waar ingevolge de regels bepaalde gebouwen en bouwwerken geen gebouwen zijnde zijn toegelaten.

Wij zijn dan ook van mening dat de vergunning in strijd met het bestemmingsplan is. Aangezien er geen bouwvlak is, wordt er gebouwd buiten het bouwvlak en is er sprake van een buitenplanse afwijking van het bestemmingsplan. Zonder ruimtelijke onderbouwing mag de vergunning dan ook niet worden verleend.

10. Economisch belang van de ondernemer gaat boven het belang van de omgeving

In aanvulling op bovenstaande punten, hebben wij sterk de indruk dat het economische belang van de ondernemer prevaleert boven het belang van de omgeving. De onbewezen baten van de proefstallen worden door de ondernemer al ten gelde gemaakt door het aantal dieren met ruim 11.000 stuks te verhogen.

Er is op geen enkele manier toegelicht dat deze verandering financieel noodzakelijk is om het bedrijf levensvatbaar te houden. De ondernemer schrijft in de aanvraag dat hij de efficiëntie van het bedrijf wil vergroten door meer dieren op één locatie te gaan houden. Het betreft reeds een megagroot varkensbedrijf, waarbij de efficiency ongetwijfeld reeds ver is gevorderd. Het nog verder verhogen van de efficiency door de toepassing van proefstallen, waarbij tegenvallende resultaten maximaal 2 jaar op de omgeving worden afgewenteld getuigt ons inziens niet van duurzaam en sociaal ondernemerschap. De beurs van de ondernemer lijkt het enige te zijn wat hier telt.

Wij zijn van mening dat de het bevoegd gezag een ongebalanceerde afweging heeft gemaakt bij het afgeven van onderhavige vergunning.

Op basis van bovenstaande argumenten zijn wij van mening dat Provincie Limburg de vergunning niet mag afgeven.

Betreft: zienswijze op zaaknummer: 2022-008626 (ontwerp omgevingsvergunning Vevar B.V., Neulensteeg 2, 6035 PG Ospel)

Hoogachtend,

Stichting Natuurlijk Platform
Irenelaan 66,
6006HE Weert
info@natuurlijkplatform.nl

Stichting Groen Weert eo
Noorderlaan 16,
6004HV Weert